

Förslag B 344/UVN
Behandlas i Utskottet för välfärd i Norden

Nordiskt program för samarbete om funktionshindersfrågor 2023 - 2027

Utskottet för välfärd i Norden föreslår att Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet att

- gennemføre nordiskt program for samarbejde om funktionshindersfrågor 2023 - 2027, som det beskrives i udkast til ministerrådsforslag, samt med hensyntagen til udvalgets synspunkter.

Bakgrund

Nordiskt program för samarbete om funktionshindersfrågor 2023–2027 är Nordiska ministerrådets strategiska samlarbetsdokument för funktionshindersområdet. Programmet baseras på rekommendationer från aktiviteter i de två föregående handlingsplanerna och relevanta strategiska dokument inom det nordiska och internationella samarbetet. Programmet är tvärsektorielt och gäller för alla relevanta politikområden. Funktionshindersarbetet har en viktig roll i förverkligandet av Vision 2030. Detta gäller särskilt frågan om ett socialt hållbart Norden där universell utformning, tillgänglighet och inkludering är centrala perspektiv.

Det föreslagna programmet har tre fokusområden: mänskliga rättigheter, delaktighet och fri rörlighet. Under varje fokusområde finns det ett antal aktiviteter. Arbetet med mänskliga rättigheter stödjer det nationella arbetet med genomförande och övervakning av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Arbetet med delaktighet bidrar till stärkt inkludering av personer med funktionsnedsättning inom alla livets områden med speciellt fokus på arbetslivet och utbildning. När det gäller fri rörlighet bidrar nordiskt samarbete om funktionshinder till att undanröja mobilitets- och gränshinder som särskilt drabbar personer med funktionsnedsättning. Det femåriga programmet blir utvärderat i 2024 och 2026.

Det nordiska funktionshindersarbetet bedrivs främst genom Nordiskt program för samarbete om funktionshindersfrågor, Rådet för nordiskt samarbete om funktionshinder (Funktionshindersrådet) som är ett rådgivande organ för hela det officiella nordiska samarbetet, stödordningen för funktionshindersorganisationers nordiska samar-

bete och den nordiska dövblindverksamheten. Nordens välfärdscenter (NVC) ansvarar för stöd till genomförandet av programmet.

Nordiska ministerrådets Handlingsplan för nordiskt samarbete om funktionshinder som utlöper vid utgången av 2022 har varit en central del av det nordiska funktionshindersarbetet. Handlingsplanen har utgjort en bra grund för planering, styrning och uppföljning av samarbetet och har inneburit en ökad kapacitet kring arbetet med funktionshinder i ett såväl nationellt som nordiskt perspektiv. Under våren 2021 genomfördes det en utvärdering av nordiskt samarbete på funktionshinderområdet 2018–2020. Resultatet av utvärderingen ligger till grund för det fortsatta samarbetet efter nuvarande mandatperiod.

I linje med rekommendation från utvärderingen har handlingsplanen ersatts med ett program för samarbete om funktionshindersfrågor i syfte att tydliggöra det samlade funktionshindersarbetet. Också i linje med rekommendationerna från utvärderingen omfattar programmet stödordningen för funktionshindersorganisationernas nordiska samarbete och den nordiska dövblindverksamheten.

I utarbetandet av programmet har Nordiska rådet fått möjlighet att komma med inspel till programmets innehåll och kommentarer till utkastet till program. Andra aktörer har också beretts möjlighet att framföra synpunkter under processen, såsom Funktionshindersrådet, Nordisk Medicinalstatistisk Kommitté (NOMESKO) och Nordisk Socialstatistisk Kommitté (NOSOSKO) och civilsamhället. Programmet har även varit föremål för offentlig konsultation.

Ämbetsmannakommittén för social- och hälsopolitik (ÄK-S) har godkänt Nordiskt program för samarbete om funktionshindersfrågor 2023–2027 vid sitt möte den 1–2 juni 2022 och ministerrådet (MR-S) har godkänt programmet den 24 juni 2022.

Utskottets synpunkter

Udvalget takker for løbende inddragelse og opdatering, herunder præsentation af evalueringen af det nordiske samarbejde på funktionshindringsområdet 2018 - 2020, som danner baggrund for nordiskt program for samarbejde om funktionshindersfrågor 2023 - 2027.

Udvalget noterer sig, at udgangspunktet for det nordiske program for samarbejde om funktionshindringssspørgsmål 2023 - 2027 har til formål at bidrage til en effektiv inkludering af personer med funktionsnedsættelser gennem et styrket nordisk kundskabsudbytte og et tættere samarbejde i funktionshindringspolitiske spørgsmål. Udvalget anerkender med stor tilfredshed, at det nordiske samarbejde om funktionshindrings-

spørgsmål dermed arbejder ud fra at give nytte og gøre en forskel for nordiske medborgere med funktionsnedsættelser.

Udvalget hæfter sig ved, at dette skal ske gennem programmets tre fokusområder: Menneskerettigheder, deltagelse og fri bevægelighed.

Menneskerettigheder og deltagelse er gennemgående principper i det nordiske samarbejde om funktionshindringsspørgsmål, og udvalget hilser i særdeleshed programmets intersektionelle perspektiv velkommen. Med dette gives opmærksomhed og bevågenhed til den unikke situation, som personer med funktionshindringer befinder sig i, hvorved fokus på blandt andet ligestilling, inkludering og værn mod diskriminering også kan styrkes. Denne tilgang bakker udvalget op om og finder særdeles vigtig.

Ligeledes finder udvalget det nyttigt, at der under programperioden skal udarbejdes statistik indenfor områderne diskriminering, uddannelse, arbejdsliv og tilgængelighed. Med statistik på disse områder kan indsatserne på området for funktionshindringer sammenlignes på tværs af Norden samt give viden om arbejdet med implementeringen af FN's konvention om rettigheder for personer med funktionsnedsættelser (UNCRPD). Dermed antager udvalget, at der også via tilgængelig, kvalificeret data kan skabes en styrket platform for det videre arbejde for personer med funktionshindringer i Norden.

Utvalget for velferd i Norden anerkjenner at for mennesker med funksjonsnedsettelse er rehabilitering med vekt på helsesport og aktivitetsmidler av stor betydning for å kunne oppnå ønsket aktivitet og deltakelse, og likestilling. Utvalget har, av bl.a. Beitostølen helsesportsenter, blitt gjort oppmerksom på at det er mangel på en enhetlig kunnskapsbasert praksis. I tillegg er hjelpemiddelindustrien og tildelingsmodeller fragmentert. En felles nordisk tilnærming og samarbeid på dette området kan være nyttig. Utvalget ber derfor ministerrådet vurdere en samlet nordisk satsing på brukersentretede løsninger for optimalisert bruk av helseporttiltak og aktivitetshjelpemidler hvor eksisterende kompetansemiljøer inkluderes. Satsingen bør bygge på kunnskapsbasert praksis og se på økonomiske bærekraftige løsninger for fremtiden.

Et enigt udvalg godkender således nordiskt program för samarbete om funktionshindringsfrågor 2023 - 2027 og stiller sig bag om dette uden yderligere bemærkninger.

Helsingfors, den 1. november 2022

Angelika Bengtson (SD)
Eva Biaudet (sv)

Kjerstin Wøyen Funderud (Sp)
Marie Nicholson (M)

Eva Lindh (S)
Guðmundur Ingi Kristinsson (Ff)
Kathy Lie (SV)
Kim Berg (sd)

Per-Arne Håkansson (S)
Tobias Drevland Lund (Partiet Rødt)
Tone Wilhelmsen Trøen (H)
Truls Vasvik (A)